

ПРЕПОРУКЕ ЗА ШКОЛЕ

Концепт

„Донеси свој уређај”

ПРЕПОРУКЕ ЗА ШКОЛЕ

Концепт „Донеси свој уређај”

Садржај

„ДОНЕСИ СВОЈ УРЕЂАЈ” (енгл. Bring your own device – BYOD) представља иницијативу покренуту пре више од деценије, којом се ученицима омогућава да **сопствени мобилни уређај** (нпр. мобилни телефон, таблет, лаптоп, итд.) **користе током наставе, као подршку процесу учења** (UNESCO, 2013).

Програм је најпре покренут у економски развијенијим земљама у којима је коришћење мобилних уређаја било најзаступљеније, међутим, данас велики проценат деце и младих, чак и у мање развијеним земљама, поседује властити дигитални уређај. Према резултатима међународног истраживања Деца Европе на интернету, спроведеног на репрезентативном узорку ученика из Србије, узраста 9-17 година, 86% поседује „паметни телефон”, у најстаријој узрасној групи 15-17 година, чак 98% ученика, у узрасној групи 13-14 година 93% ученика, а у најмлађој 9-10 година, мобилни телефон поседује две трећине деце (Кузмановић, Павловић, Попадић и Милошевић, 2019).

Када је реч о европским земљама, ученици старијих разреда основне школе и ученици средње школе, током часова, у сврхе учења, најчешће користе **паметни телефон**, и то барем једном недељно (30% основаца и 53% средњошколаца), на другом месту је **лаптоп** (12% основаца и 15% средњошколаца), а на трећем **таблет** (8% основаца и 8% средњошколаца) (European Commission, 2019). Упркос све учесталијем коришћењу мобилних уређаја у изваншколском контексту, постоје велике

разлике међу земљама у погледу коришћења властитих дигиталних уређаја од стране ученика током наставног процеса. По броју ученика који користе сопствени лаптоп током наставе у сврхе учења, Данска предњачи у односу на друге европске земље. Ово се може објаснити применом званичне политике „Донеси свој уређај” у овој европској земљи. У Естонији, Литванији, Летонији и Финској, ученици изјављују да током наставе чешће користе сопствене дигиталне уређаје, нарочито мобилне телефоне, него рачунаре које им обезбеђује школа коју похађају (European Commission, 2019).

Садржај

Аргументи ЗА

ДОНЕСИ СВОЈ УРЕЂАЈ

Садржај

- ✓ Подржава се на ученика **усмерен, активан приступ учењу**, при чему ученик има **већу одговорност** за сопствени процес учења;
- ✓ Омогућено је **активно учешће свих ученика** током наставног процеса;
- ✓ Омогућена је **диференцирана настава** и прилагођавање индивидуалним потребама појединих ученика;
- ✓ Ученици су **вештији у коришћењу властитих уређаја**, и **пажљивији** су, односно боље их чувају него школске уређаје;
- ✓ Мобилни уређаји су **вишефункционални** (нпр. таблет), ученици могу да их користе у различите сврхе и у различитим контекстима;
- ✓ Ученици могу да раде заједнички, у малим групама, и да при томе **деле један или више мобилних уређаја**;
- ✓ Ученици се **брзо прилагођавају** новим технологијама, а таблети се сматрају привлачним алатима за учење и имају потенцијал да активирају ученике а процес учења учине забавнијим;
- ✓ Ученици **све чешће имају приступ таблетима и паметним телефонима изван школе**, па се лако могу прилагодити на њихово коришћење у школском контексту;

Потенцијални изазови

- ✓ Неједнакост између ученика у погледу социо-економског статуса и потенцијални дигитални јаз у приступу дигиталним уређајима, један је од изазова са којим се могу сусрести школе током реализовања програма „Донеси свој уређај”, поготово у руралним и мањим местима и када је реч о ученицима млађег узраста (видели смо да је код нас, према резултатима истраживања, ова врста дигиталног јаза све ређе присутна, поготову код старијих ученика).
- ✓ Непоседовање одговарајућих дигиталних компетенција наставника, такође је један од изазова са којим се школа може суочити. Пракса показује да се на почетку примене програма један проценат наставника не осећа спремно, али да се током времена наставници осећају све самопоузданије и да то резултира позитивних исходима у учењу.
- ✓ Паметни телефони могу бити ефикасни алати за учење, али величина екрана у неким ситуацијама може да представља ограничавајући фактор који обесхрабрује креирање дигиталних садржаја. Стога би ученици могли повремено да користе преносне или десктоп рачунаре.
- ✓ Школе које разматрају увођење овог програма морају имати оптималан квалитет широкопојасног приступа интернету.
- ✓ Неопходно је предузети све неопходне техничке мере заштите како би ученици били безбедни током коришћења школског интернета.

Садржај

Потенцијални изазови

Садржај

- ✓ Током интензивног коришћења дигиталних уређаја повећава се ризик за различите облике непримереног понашања, као што су: варање, кршење правила понашања школе, узнемиравање/малтретирање ученика или наставника и других запослених или коришћење уређаја у незаконите сврхе, што имплицира неопходност додатног оснаживања ученика за одговорно и безбедно коришћење дигиталних уређаја у школском контексту.

Смернице током реализације програма

- ✓ С обзиром на то да је ово новина за школе, **пажљиво планирање и консултанције са свим кључним заинтересованим странама**, укључујући наставнике, родитеље, ученике и управни одбор школе, пресудни су за постизање успешних резултата.
- ✓ Упркос томе, неке школе могу се суочити са озбиљним изазовима (о којима је било речи), па је стога **први корак процена спремности школе** за програм, на основу више критеријума: .
- ✓ **Дигиталне компетенције и медијска писменост** постају вештине од кључног значаја, како за ученике, тако и за наставнике; иако ће бити унапређене честом употребом технологије током наставног процеса, и даље ће бити потребна фокусирана и континуирана обука на нивоу школе (као и похађање обука у оквиру континуираног професионалног развоја наставника).
- ✓ Формално образовање требало би да демонстрира потенцијал дигиталних алата и подстакне **активну употребу уређаја од стране ученика**, како би им помогло да превазиђу пасивну „потрошачку” употребу технологије која је доминанта у изваншколском контексту.
- ✓ Паметни телефони могу бити ефикасни алати за учење, али **величина екрана** у неким ситуацијама може да представља ограничавајући фактор за креирање дигиталних садржаја. Стога би ученици могли повремено да користе преносне или десктоп рачунаре.

Садржај

Смернице током реализације програма

- ✓ Класична наставна средства и дигитални алати не искључују се међусобно, већ су **комплементарни**; наставници могу да користе и једно и друго током наставног процеса, укључујући отворене образовне ресурсе, комерцијалне материјале и садржај који су направили наставници (штампане и е-књиге, бесплатне или комерцијалне апликације, итд.)
- ✓ Избор дигиталних алата и наставних материјала врши се у складу са **циљевима наставе и учења и наставним програмима**, а не обрнуто.
- ✓ Оцењивање образовних постигнућа ученика потребно је прилагодити новој дигиталној реалности, што значи да све већу улогу и значај добија **оцењивање ученика у дигиталном окружењу**, уз подршку дигиталних алата за оцењивање (независних или у оквиру система за управљање учењем).
- ✓ Неопходно је обезбедити **континуирану подршку наставницима** за проналажење квалитетних дигиталних образовних ресурса, усклађених са програмом наставе и учења.

Садржај

Правила за коришћење мобилних уређаја/телефона током наставе

- ✓ Током коришћења личног дигиталног уређаја, ученик користи свој школски налог и бежични приступ школском интернету.
- ✓ Дигитални уређај користи се искључиво у образовне сврхе.
- ✓ Сви ученици су дужни да поштују правила одговорног понашања у дигиталном окружењу.
- ✓ Дигитални уређај се користи уколико нема негативан утицај на постигнућа ученика и не доводи до било каквих проблема у школском контексту.
- ✓ Мобилни телефони морају бити постављени на „нечујно“ и не смеју се користити током наставе, без одобрења наставника.
- ✓ Позиви (путем телефона/интернета) не смеју се вршити током трајања наставе. Ученици који имају хитни случај могу да се јаве кући уз одобрење наставника.
- ✓ Ученик је одговоран за чување свог уређаја и његово правилно обезбеђивање. Запослени у школи нису одговорни за стање приватних дигиталних уређаја ученика.
- ✓ Школа задржава право да прегледа личне дигиталне уређаје ученика, уколико постоји оправдан разлог (нпр. постоји сазнање да је технологија коришћена за кршење правила, административних процедура, школских правила или за на-ношење намерне штете другима или школи).

[Садржај](#)

Правила за коришћење мобилних уређаја/телефона током наставе

- ✓ Ученик мора да испуни захтев било ког члана школског особља да се уздржи од употребе дигиталног уређаја. Уколико ученик не испуни захтев, телефон му се одузима у присуству сведока, пакује у коверту са учениковим именом, лепи и оставља у канцеларији. По уређај родитељи/законски заступници детета могу доћи на крају наставе.
- ✓ Ученик НЕ сме да користи дигитални уређај за снимање, пренос или објављивање фотографија, аудио или видео-записа наставног материјала и процене без писменог пристанка свих страна.
- ✓ Лични дигитални уређаји не смеју се користити у тоалетима, свлачионицама или било ком простору у школи који се сматра приватним. Сlike, видео и аудио датотеке снимљене у школи не смеју се преносити нити објављивати у било ком тренутку без изричите дозволе наставника или друге одговорне особе у школи.
- ✓ Кршење наведених правила може довести до губитка привилегија коришћења властитих дигиталних уређаја у школи и током наставног процеса и/или дисциплинског поступка.
- ✓ Неприкладна употреба мобилних уређаја може довести до одузимања уређаја који се прослеђује одговорном лицу у школи, од којег га може преузети родитељ/законски заступник детета. Накнадна кривична дела сличне природе могу довести до додатних санкција регулисаних законима и правилницима у зависности од прекршаја.

[Садржај](#)

Одговорност за дигиталне уређаје ученика

- ✓ Ученици су одговорни за дигиталне уређаје које доносе у школу.
- ✓ Од ученика се очекује да своје уређаје чувају у сваком тренутку и да их не позајмљују другима.
- ✓ Од ученика се очекује да се придржавају правила за коришћење дигиталних уређаја током наставног процеса.
- ✓ Школа не преузима одговорност за личне дигиталне уређаје ако се изгубе, позајме, оштете или буду украдени.
- ✓ Коришћење технологије је привилегија, а не право. Ова привилегија се може опозвати.

Садржај

Од свих ученика и родитеља/законских заступника очекује се да се добро **упознају са смерницама и правилима доношења и коришћења властитих уређаја током наставног процеса**. Родитељи/законски заступници деце, као и сами ученици, требало би да **потпишу изјаву** којом потврђују да су упознати са политиком школе у вези са програмом „Донеси свој уређај”. Од свих ученика и наставника очекује се да се придржавају прописаних правила у вези са коришћењем личних дигиталних уређаја током наставе.

Attewell, J. (2017). *Technical advice for school leaders and IT administrators*. Brussels: European Schoolnet.

European Schoolnet (2017). *Bring Your Own Device for schools*. Belgium: European Schoolnet (EUN Partnership AISBL)

European Commission (2019). *2nd Survey of Schools: ICT in Education*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Kuzmanović, D., Pavlović, Z., Popadić, D. i Milošević, T. (2019). *Korišćenje interneta i digitalne tehnologije kod dece i mladih u Srbiji: rezultati istraživanja Dece Evrope na internetu*. Beograd: Institut za psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu.

UNESCO (2013). *The future of mobile learning: implications for policy makers and planners*. France: UNESCO.

Израда овог приручника у оквиру програма Нова писменост омогућена је уз подршку америчког народа путем Америчке агенције за међународни развој (USAID). Садржај приручника и пратећих материјала је искључива одговорност аутора и не представља нужно ставове USAID-а или Владе САД.

novapismenost.rs
ceo.edu.rs